

Leader-periaatteiden ja hallintomallin arviointi

Maa- ja metsätalousministeriön arviointiseminaari
10.10.2019 Helsinki

Sinikukka Pyykkönen
sinikukka.pyykkonen@mdi.fi
@sinikukkap

Aluekehittämisen konsulttitoimisto **MDI**

Arvioinnin lähtökohdat ja toteutus

- **MITÄ?**
 - Leader-toimintatapa: Leader-periaatteet ja hallintomalli
 - Leader-toimintatapa arvioidaan sisältä ja ulkoa sekä paikallisesti, alueellisesti ja kansallisella tasolla.
 - Tavoitteena kattava näkemys Leader-periaatteiden ja hallintomallin toimivuudesta, lisäarvosta ja kehittämiskohteista
- **MITEN?** Laadullinen, aineistolähtöinen ja triangulaatiota hyödyntävä arviointi
- **LÄHTEET?** Arviointiaineistona seurantaindikaattorit, dokumenttiaineisto (vuosiraportit, strategiat), 6 kyselyä, haastattelut, havainnointi ja työpajat
- **MILLOIN?** Lokakuu 2018 - joulukuu 2019
- **KETKÄ?** Arvioinnin toteuttavat Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI ja Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti

Arvioinnin teemat

- **Leader-periaatteet, toimintatavan lisäarvo ja vaikuttavuus**
 - Periaatteiden merkitys ja lisäarvo
 - Kuntien rahoitusosuus
 - Leader-ryhmien toiminta-alueet
 - Ryhmien oppiminen
- **Hallintomalli**
 - Hallintomallin toimivuus ja kehittämistarpeet
 - Hallinnon työnjako
 - Leaderin omat tukimuodot ja yritysrahoitus
- **Toimintaympäristön muutos ja Leaderin tulevaisuus**
 - Leaderin lisäarvo muihin toimijoihin verrattuna
 - Leader-toiminnan visio ja missio

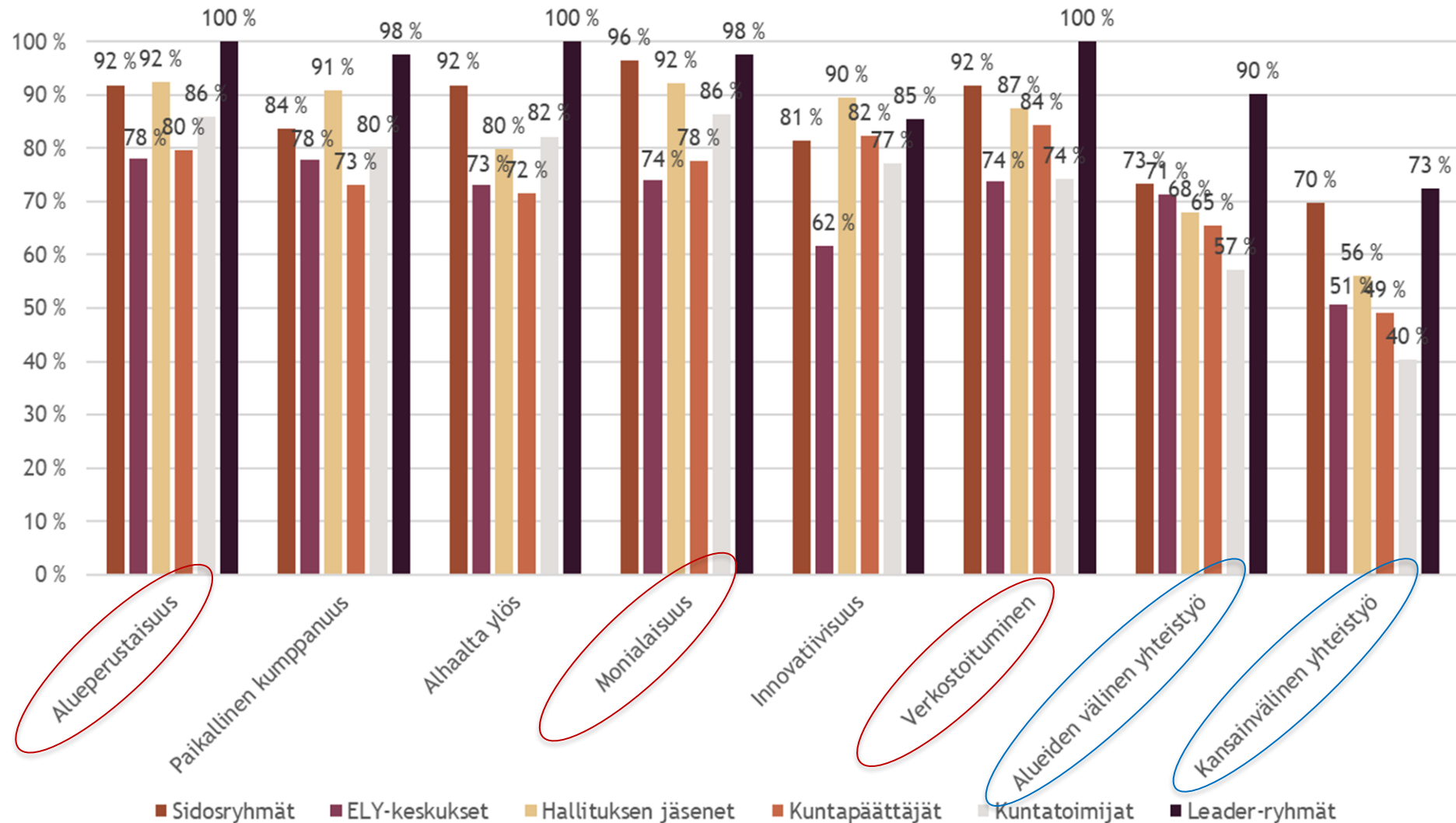
Hallintomalli – alustavia havaintoja

- Leader-toiminnan hallinto sujuu pääosin hyvin
 - Työnjako ja yhteistyö ELYjen kanssa yleisesti toimivaa, yksittäisiä yskähdyksiä
 - Suurimmat haasteet maksatusketjussa sekä vaihtuvissa linjauksissa
 - Yhteistyö Ruokaviraston kanssa parantunut ohjelmakauden edetessä
 - Hyrrä, viiveet toimintarahan ja teemahankkeiden maksatuksissa hiertävät
- Hallintomalli tukee periaatteiden toteutumista, mutta suhteessa on nähtävissä myös hankausta, mikä on positiivista
- Leader toimii hallinnon ja hallinnan rajapinnassa
 - Yritystuet tärkeitä Leader-työlle (alhaalta ylös, monialaisuus, paikallisuus), mutta hallinnon näkökulmasta osittain haastavaa

Leader-periaatteet – alustavia havaintoja

- Leader-periaatteet ovat suhteellisen tuttuja Leader-ketjussa
- Suhtautuminen Leader-toimintaan myönteistä
- Periaatteiden oleellisuuden arvottaminen (Kuvio 1.)
 - Eri toimijat arvottavat periaatteet eri tavoilla
 - Periaatteet eri näkökulmista eriarvoisia (arjen toiminta, valintakriteerit)
 - Vaihtelua ajassa
 - Koetaan kokonaisuutena

Leader-periaatteiden oleellisuus

Kuvio 1. Leader-periaatteiden oleellisuus (% , samaa tai täysin samaa mieltä)

Leaderin lisäarvo – alustavia havaintoja

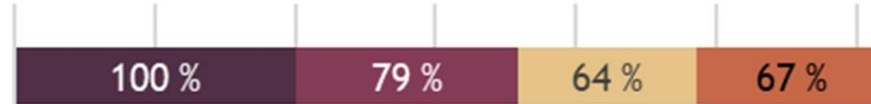
- Leader-toiminnalla on erilaisia rooleja: mahdollistaja, tulkkii, osaamisen levittäjä ja aluekehittäjä
 - Erilaistumista orgaanisesti
- Mistä puhutaan, kun puhutaan lisäarvosta?
 - Perustehtävän toteuttaminen
 - Roolien täyttäminen
 - Nettolisäarvo Leader-periaatteiden toteuttamisessa: sosiaalinen pääoma (Kuvio 2.)

Leader-toiminnan merkitys

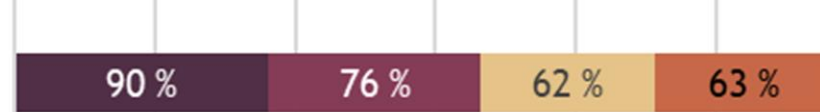
0 % 50 % 100 % 150 % 200 % 250 % 300 % 350 %

Leader-toiminta on lisännyt kiinnostusta yhteiseen (talkoo)toimintaan ja yhteiseen hyvään

Leader-ryhmämme/Leader-toiminta on lisännyt luottamusta omiin voimiin vaikuttaa toiminta-alueemme/asuinalueen kehitykseen

Leader-ryhmämme/Leader-toiminta on onnistunut vahvistamaan alueen toimijoiden uskoa tulevaan

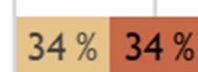
Leader-ryhmämme/Leader-toiminta on lisännyt ihmisten yritteliäisyyttä ja paikallista yritystoimintaa

Leader-ryhmämme/Leader-toiminta on lisännyt paikallisten nuorten kiinnostusta vaikuttaa toiminta-alueemme/asuinalueen kehitykseen

Leader-ryhmällä on tärkeä rooli kuntastrategian toteuttamisessa

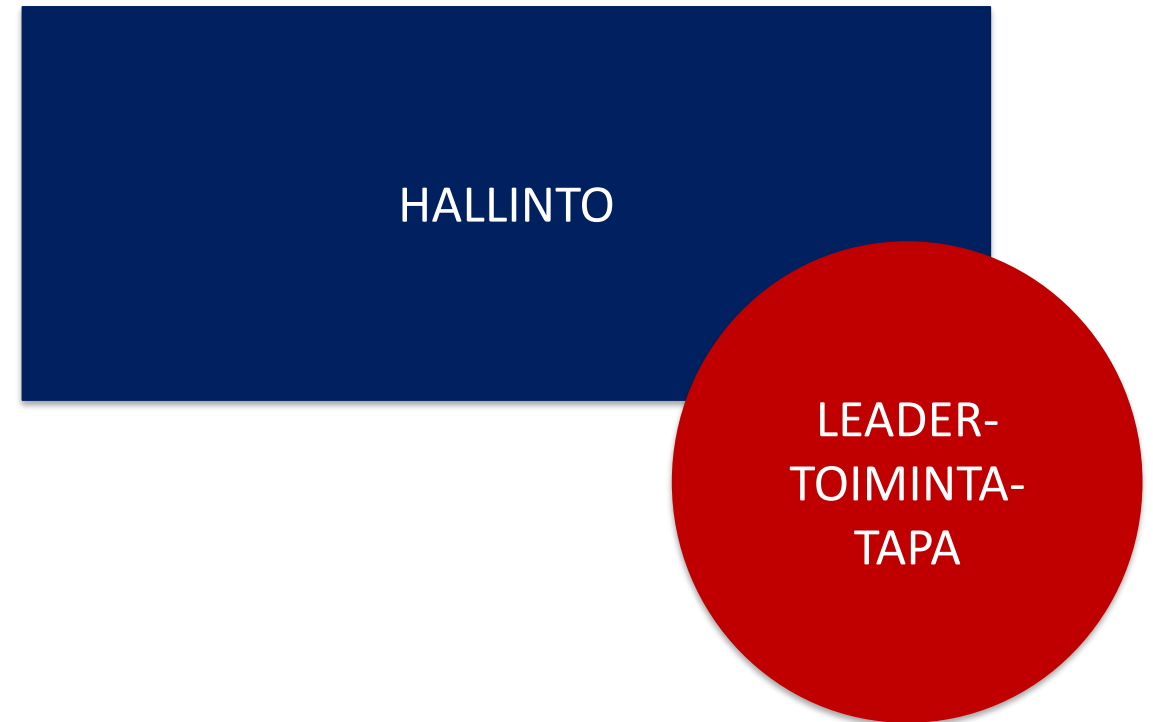

■ Leader-ryhmät ■ Sidosryhmät ■ Kuntatoimijat ■ Kuntapäätäjät

Kuvio 2. Leader-toiminnan merkitys (% , samaa tai täysin samaa mieltä)

Leaderin tulevaisuus – alustavia havaintoja

- Minne/miten Leader-toiminta kehittyy tulevaisuudessa?
 - Leader hallinnon ja hallinnan välimaastossa
 - Leader-ryhmien erikoistuminen kuluvalle ohjelmakaudella
 - Leader-ryhmät alkaneet tehdä monirahastoista työtä, mutta vain hankehakijoina

Kuvio 3. Leader-toimintatavan asemoituminen hallintoon nähden

Arvioinnin eteneminen

- Työpaja Leader-ajankohtaispäivillä 30.-31.10.2019: Miltä Leader-toimintatapa näyttää nyt ja vuonna 2030?
- Raportointi
 - Väliraportti 11.10.2019
 - Loppuraportti 13.12.2019, julkaistaneen tammikuussa 2020

Oli ilo!

